

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS SHEMINI • MAAMAR 2

ביאור על לויתן זה כו' הנ"ל

An Explanation of "This Leviathan"

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/shemini/2/

1 ביאור על לוייתן זה כו' הנ"ל

An explanation of "This Leviathan," etc., mentioned above.

2 הנה ענין שיש יתרון בנשמות שמבחי' נוני ימא על נשמות שמבחי' שור הבר פשוט הוא מאחר שהם מיחוד או"א והם הנק' אחים וריעים.

Now, that the souls from the level of the fish of the sea (nunei yama) have an advantage over the souls from the level of the wild ox (shor habar) is simple, since they are from the union of Abba and Imma (Chochmah and Binah), and they are the ones called "brothers and friends."

אך להבין ענין היתרון שיש ג"כ בנשמות שמבחי' שור הבר על בחי' נוני ימא הנה יש להקדים מ"ש במ"א ע"פ והיתה נבלתך למאכל לכל עוף השמים ולבהמת הארץ כו'

But to understand the advantage that the souls from the level of the wild ox also have over the level of the fish of the sea, we must first preface what is written elsewhere on the verse "And your carcass shall be food for all the birds of the heavens and for the beasts of the earth," etc.

והענין שכל הקללות הם על הרע דנוגה ופ"י נבלתך לשון נובלות היינו מה שנפל בבחי' נובלות ושבירת הכלים ומעורב תוך הרע דנוגה לו ישאר בו מאומה לעתיד

The explanation is that all the curses are against the evil of nogah. "Your carcass" (nivlascha) is a term from novlos [fallen-off fruit]: that is, what fell in the manner of novlos and the shattering of the vessels, and is mixed within the evil of nogah, none of it will remain in it in the Future;

אלא ילקטוהו עוף השמים ובהמת הארץ עוף השמים היינו כמארו"ל ע"פ ועוף יעופף ועוף זה מיכאל כו'.

rather, the birds of the heavens and the beasts of the earth will gather it up. "The birds of the heavens" are as our Sages, of blessed memory, said on the verse "And let birds fly": "And 'bird' is Michael," etc.

(ועיין בזח"א בפי' בראשית ד"א סע"ב ודי"ב ע"א ובע"ח שער מ"ן ומ"ד דרוש ד' מענין עופין כו'. ועי' בזח"ג בפי' צו דכ"ו ע"ב ובפי' שמיני דל"ט סע"ב ובמק"מ ובהרמ"ז).

(And see the Zohar, Part I, Parshas Bereishis, folio 11, end of side b, and folio 12, side a; and Etz Chaim, the Gate of Mayin Nukvin and Mayin Duchrin (feminine and masculine waters), Derush 4, on the subject of birds, etc. And see the Zohar, Part III, Parshas Tzav, folio 26, side b, and Parshas Shemini, folio 39, end of side b, and the Mikdash Melech and the Ramaz [there].)

ויש מלאכים שנקראים בהמת הארץ והוא המרכבה פני אריה פני שור כ"ה וגם כנשמות בני אדם יש ב' מדריגות אלו שיש נשמות שנק' עוף וכמ"ש בזח"ג בפ' פינחס (דרי"ז ע"ב)

And there are angels that are called "the beasts of the earth": this is the Chariot, "the face of a lion," "the face of an ox," etc. And in the souls of human beings, too, there are these two levels: there are souls that are called "birds," as is written in the Zohar, Part III, Parshas Pinchas (folio 217, side b):

אשר שם צפרים יקננו בטוליהון מקננן נשמתיהון דצדיקייא וכ"ה בזהר ח"א בפ' ויצא (דקס"ב סע"ב)

"Where birds make their nests": in their shade the souls of the tzaddikim nest. And so it is in the Zohar, Part I, Parshas Vayeitzei (folio 162, end of side b).

ויש נשמות שנק' בהמת הארץ כמ"ש גור אריה יהודה יששכר חמור גרם כ"ה בכור שורו.

And there are souls that are called "the beasts of the earth," as it is written, "Judah is a lion's whelp," "Issachar is a strong-boned donkey," etc., "His firstborn ox."

והענין שבבחי"א יש יתרון מעלה בעוף על הבהמה. שהעוף הוא פורח בכנפיו הגבה למעלה באויר משא"כ הבהמה. ובבחי"א יש יתרון בבהמה על העוף דהעוף זוטר חיותיה.

The explanation is that in one respect the bird has a superior quality over the beast: the bird flies with its wings very high up in the air, which is not so with the beast. And in one respect the beast has an advantage over the bird, for the bird's life-force is small.

ולכן הכשרו בסימן א' אבל הבהמה חיותה רב ועד"ז יובן למעלה דבחי"א המלאכים שנק' עוף השמים

This is why it is made fit [through slaughter] by [cutting] one siman, whereas the beast's life-force is great. In the same way it will be understood above: the level of the angels that are called "the birds of the heavens,"

וכן הנשמות שמבחי"זו יש להם יתרון שיוכלו לעוף ולעלות בעילוי עד רום המעלות ע"י הגדפין אהו"ר

and likewise the souls that are from this level, have the advantage that they can fly and rise ever higher, to the loftiest heights, through the wings, love and awe.

(וע' מענין העפיפה בהרמ"ז פ' שמיני ד' ט"ל סע"ב ועמ"ש עוד מענין בחי' העופות בפ' בהעלותך סד"ה אם את כל דגי הים כו')

(And on the subject of flying, see the Ramaz on Parshas Shemini, folio 39, end of side b; and see what is written further on the subject of the level of the birds in Parshas Beha'aloscha, at the end of the discourse beginning "If all the fish of the sea," etc.)

ויש ג"כ יתרון מעלה בבחי' המלאכים ונשמות הנק' בהמת הארץ שכחם רב וגדול וכמ"ש בחיות המרכבה והחיות נושאות את הכסא כו' הרי שכחם עצום להיות נושאות את הכסא ועל הכסא כמראה אדם כו'.

And there is also a superior quality in the level of the angels and souls that are called "the beasts of the earth": their strength is abundant and great, as is said of the chayos of the Chariot, "And the chayos carry the Throne," etc. Thus their strength is immense, so that they carry the Throne, and "upon the Throne, like the appearance of a man," etc.

3 והנה ממוצא דבר מבואר דעם היות שבחי' עוף יש בו יתרון בחי' העפיפה לעלות בעילוי כו' עכ"ז יש ג"כ יתרון עצום לבחי' בהמת הארץ ברוב הכח שבהם.

Now, from what has been said it emerges clearly that although the level of the bird has the advantage of the level of flying, of rising ever higher, etc., nevertheless the level of the beasts of the earth also has an immense advantage in the abundance of strength that is in them.

ובמ"א נת' דהכח הזה בחיות המרכבה להיות נושאות את הכסא היינו לפי שהן ממה שנתברר משבה"כ שהוא מעולם התהו כו' ששם הי' ריבוי האור כו'

Elsewhere it was explained that this strength in the chayos of the Chariot, to carry the Throne, is because they are from what was refined out of the shattering of the vessels, which is from the World of Tohu, etc., where there was an abundance of light, etc.

ועפ"י י"ל דמה"ט אין כן בעופין לפי שהן נמשכו מזיווג נשיקין וזיווג דנשיקין הוא אפילו כשא"צ לברר משבה"כ כמ"ש בע"ח שם בהדיא, וצ"ע דלכאורה משמע שכל המלאכים יצאו מזיווג נשיקין כמ"ש בע"חשם.

According to this, it may be said that for this reason it is not so with the birds, because they were drawn from the union of kisses (zivug neshikin), and the union of kisses takes place even when there is no need to refine [anything] from the shattering of the vessels, as is written explicitly in Etz Chaim there. But this needs examination, for it seems that all the angels came forth from the union of kisses, as is written in Etz Chaim there.

ומ"מ עכ"פ יש יתרון לבחינת בהמה על בחי' עוף בענין הכח והגבורה כו' הגם שיש יתרון לעוף בענין העפ"פה כו'

Nevertheless, at any rate, the level of the beast has an advantage over the level of the bird in strength and might, etc., even though the bird has an advantage in flying, etc.

(ואפשר לומר דזהו כענין בחי' ב' שמות מ"ב וע"ב שבשמע והיה אם שמוע אשר שם מ"ב הוא בחי' העלאות ובשתים יעופף כו' והוא בחינת וכל מאדך שבפ' שמע ובחי' זו הוא נעלה יותר משם ע"ב כמ"ש בפ' תרומה דקל"ב ב').

(It is possible to say that this is like the matter of the two Names, [the Name of] forty-two [letters] and [the Name] Av (72), that are in Shema and in Vehayah im shamo: the Name of forty-two is the level of ascents, "and with two he would fly," etc., and it is the level of "and with all your might" in the section of Shema; and this level is loftier than the Name Av, as is written in Parshas Terumah, folio 132, side b.

אך להיות המשכת אלקות מלמעלה למטה ע"י תורה ומצות מעשיות זהו בחי' שם ע"ב ונתתי עשב בשדך לבהמתך ע"ב שי"ן) (כמ"ש בת"ז).

But for G-dliness to be drawn down from above to below through Torah and practical mitzvos, this is the level of the Name Av: "And I will give grass (esev) in your field for your beasts" — Av [and] shin.) (As is written in the Tikkunei Zohar.)

וא"כ עד"ז י"ל ג"כ בענין נשמות הנק' נוני ימא ונשמות הנק' בהמת הארץ שעם היות יתרון מעלת נוני ימא שהם שטים בעליות ולייחד יחודים כו' ה"ז כעין בחי' העפיפה של העופין כו'

If so, it may also be said in the same way regarding the souls called "the fish of the sea" and the souls called "the beasts of the earth": although the fish of the sea have the superior quality that they swim in ascents and in bringing about unions (yichudim), etc., this is like the level of the flying of the birds, etc.,

אך שנוני ימא הם בים עלמא דאתכסיא ומ"מ יש ג"כ יתרון בבחי' הנשמות הנק' בהמת הארץ ע"ש ורב תבואות בכח שור

except that the fish of the sea are in the sea, the hidden world (alma de'iskasya). Nevertheless, there is also an advantage in the level of the souls called "the beasts of the earth," on account of [the verse] "And much produce comes by the strength of the ox."

והנה (בתהלים ס"ג) ע"פ בהמות בהררי אלף תרגם יונתן ותור בר דרעי בכל יומא בטורין אלפא.

Now, (in Psalms, chapter 50,) on the verse "The beasts (behemos) on a thousand mountains," Yonasan rendered: "and the wild ox that grazes every day on a thousand mountains."

(ומבואר ענין זה בזח"ג בפ' פנחס דרי"א א' ובח"א בפ' בראשית י"ח ב') והיינו בחי' מלי' שנק' בהמה רבה שם ב"ן

(This matter is explained in the Zohar, Part III, Parshas Pinchas, folio 217, side a, and in Part I, Parshas Bereishis, [folio] 18, side b.) This is the level of Malchus (sovereignty), which is called "the great beast" (behemah rabbah), the Name Ban (52),

שהיא מכררת הניצוצים שנפלו כשבה"כ כבי"ע ואלף טורין היינו בעולם הבריאה כו'. וגם י"ל לכן נק' תור בר.

which refines the sparks that fell, in the shattering of the vessels, into Beriah, Yetzirah and Asiyah; and "a thousand mountains" are in the World of Beriah (Creation), etc. It may also be said that this is why it is called tor bar ["wild ox"].

כי בר היינו תרגום חוץ והוא שהמלי' נק' עלמא דאתגלייא בחינת הדיבור כו' משא"כ בחי' ים עלמא דאתכסיא מחשבה כו'.

For bar is the Aramaic translation of "outside": that is, Malchus is called the revealed world (alma de'isgalya), the level of speech, etc., whereas the level of the sea is the hidden world, thought, etc.

(ועמ"ש בד"ה מי יתנך כאח בענין אמצאך בחוץ). והנה כתיב יודע צדיק נפש בהמתו והוא יסוד ז"א וכדאיתא בפ' פנחס שם במק"מ.

(And see what is written in the discourse beginning "If only you were as a brother to me," on the subject of "I would find you outside.") Now, it is written, "A righteous man knows the soul of his beast"; this is Yesod (foundation) of Z'eir Anpin, as is found in Parshas Pinchas there, in the Mikdash Melech.

וזהו ענין עמוד אחד וצדיק שמו שעליו העולם עומד וז"ש בזהר ההוא אדם דרכיב ושליט על בהמה דא כו'.

This is the matter of "one pillar, and Tzaddik (Righteous One) is its name," on which the world stands. And this is what is written in the Zohar: "that man who rides and rules over this beast," etc.

וזהו שאמרה אשת ר' עקיבא על ר' עקיבא יודע צדיק נפש בהמתו (בכתובות דס"ג). והנשמות הנמשכים מיחוד זו"נ נקראים ג"כ בהמת הארץ שור הבר. ועיקרם הם נשמות דבריא הנולדים ונמשכים ממלי דאצילות.

And this is what Rabbi Akiva's wife said about Rabbi Akiva: "A righteous man knows the soul of his beast" (in Kesubos, folio 63). And the souls that are drawn from the union of Z'eir Anpin and Nukva are also called "the beasts of the earth," the wild ox. Principally, they are souls of Beriah, born and drawn from Malchus of Atzilus.

והיינו כמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי בריאת הנשמות ממנה להיות יש ודבר נפרד בפ"ע בעולם הבריאה כו' לידת הנוק' הנשמות והמלאכים לעולם הבריאה כו'.

This is as is written in Iggeres HaKodesh, in the epistle beginning "He and His life-forces": "the creation of the souls is from her, to be a yesh (an entity) and a thing separate unto itself in the World of Beriah," etc.; "the birth, by the Nukva, of the souls and the angels into the World of Beriah," etc.

משא"כ נר"ן דאצ"י ממש כ' לעיל מיניי אפשר לא נשתנה מהותן להיות דבר נפרד מאלקות כו'.

Whereas of the nefesh, ruach and neshamah of Atzilus proper he wrote just before this that perhaps their essence did not change so as to become a thing separate from G-dliness, etc.

וזהו כענין נוני ימא שהם בתוך הים והים מכסה עליהם וא"א להם להיות נפרד מהים (וכמ"ש בפ' בשלח בד"ה וירא ישראל וע"פ מאמר הזהר פ' בשלח דמ"ח ע"ב).

This is like the fish of the sea, which are within the sea; the sea covers them, and it is impossible for them to be separate from the sea (as is written in Parshas Beshalach, in the discourse beginning "And Israel saw," and on the statement of the Zohar, Parshas Beshalach, folio 48, side b).

אבל הנשמות שנבראו ממלי דאצי' בבריאה להיות יש ודבר נפרד נק' בהמת הארץ וכמו ברואים שביבשה נפש חיה למינה הגם

But the souls that were created from Malchus of Atzilus in Beriah, to be a yesh and a separate thing, are called "the beasts of the earth," like the creatures on dry land, "the living soul after its kind": although

שממנה הם חיים ואוכלים מצמח הארץ עכ"ז הם יש ודבר נפרד ולא כמו נוני ימא שהם מכסה עליהם וא"א להם להפרד מהים כ"ה הנ"ל.

they live from it and eat of what grows from the earth, they are nevertheless a yesh and a thing unto itself, and not like the fish of the sea, which the sea covers and which cannot separate from the sea, etc., as mentioned above.

4 ועיין בע"ה שער סדר אבי"ע שמ"ז פ"ד שזיווג ז"נ דבריאה הוא להוליד למלאכים דיצירה הנשמות שלהן כ"ה ולא נשמות בנ"א דבריאה כ"ה

And see Etz Chaim, the Gate of the Order of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah, Gate 47, chapter 4: the union of Z'eir Anpin and Nukva of Beriah is to give birth to the angels of Yetzirah, their souls, etc., and not to the souls of the human beings of Beriah, etc.

א"כ כמו כן מש"ש זיווג ז"נ דאצי' שמולידים נשמות הצדיקים היינו ג"כ נשמות דבריאה כ"ה

If so, then likewise what is written there, that the union of Z'eir Anpin and Nukva of Atzilus gives birth to the souls of the tzaddikim — these too are souls of Beriah, etc.

ע"ש ובפרק ה' וכ"כ במ"ח מסכת זיווג או"א פ"ג נותנים כח בזו"נ דאצילות להזדווג ולהוליד נשמות הצדיקים אל עולם הבריאה כ"ה

See there, and in chapter 5. And so it is written in Mishnas Chassidim, Tractate Zivug Abba ve-Imma, chapter 3: "They give power to Z'eir Anpin and Nukva of Atzilus to unite and to give birth to the souls of the tzaddikim into the World of Beriah," etc.;

בזו"נ דבריא להזדווג ולהוליד נשמות המלאכים אל עולם היצירה וכ"מ בהדיא בזהר ויצא דקנ"ה ע"א ועיין בפרדס שט"ו פ"ד.

“to Z’eir Anpin and Nukva of Beriah, to unite and to give birth to the souls of the angels into the World of Yetzirah.” And so it is explicitly indicated in the Zohar, Vayetzzei, folio 155, side a. And see Pardes, Gate 15, chapter 4.

אמנם בזהר ויקרא דכ"ד סע"ב משמע בהדיא שיש נשמות נמשכו מזיווג זו"נ דאצילות ונק' הנפש ההיא נפש דאצ"י ממש

However, in the Zohar, Vayikra, folio 24, end of side b, it is explicitly indicated that there are souls that were drawn from the union of Z’eir Anpin and Nukva of Atzilus, and that soul is called a nefesh of Atzilus proper

(וכ"מ עוד בכמה מקומות בזהר בפ"י בנים אתם לה' אלקיכם ועיין בזהר יתרו דפ"ז ע"ב ופ' ויקרא ד"ז ע"ב ור"פ משפטים דצ"ד ע"ב לפי הע"ח

(and so it is further indicated in several places in the Zohar, in the explanation of “You are children of G-d your G-d.” And see the Zohar, Yisro, folio 87, side b; Parshas Vayikra, folio 7, side b; and the beginning of Parshas Mishpatim, folio 94, side b, according to the interpretation of Etz Chaim,

של"ח דרוש ד' וכפשט ל' הזהר שם ובספר הגלגולים פ"א ופ"ך ועיין מ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה וע' בזהר משפטים דצ"ו ע"א ואין כאן מקומו).

Gate 38, Derush 4, and according to the plain sense of the Zohar’s wording there; and Sefer HaGilgulim, chapter 1 and chapter 20. And see what is written in the explanation of “I am black, yet beautiful.” And see the Zohar, Mishpatim, folio 96, side a. But this is not the place for it.)

אך עכ"פ מובן שסתם נשמות שנמשכו מיחוד זו"נ דאצ"י בעולם הבריאה הם נעשו בחי' בריאה ע"י לידתן מהנוק' דאצ"י כו'.

But at any rate it is understood that ordinary souls that were drawn from the union of Z’eir Anpin and Nukva of Atzilus into the World of Beriah became the level of Beriah through their birth from the Nukva of Atzilus, etc.

וזהו ענין שנק' בזהר הי"ב שבטים שבבריאיה י"ב בקר כו' והנה פי' י"ב בקר היינו שכחם רב בבחי' מרכבה להיות נושאות את הכסא ובחי' אדם דאצי' שעל הכסא

This is why the twelve tribes in Beriah are called in the Zohar "twelve oxen," etc. Now, the meaning of "twelve oxen" is that their strength is great as a Chariot, to carry the Throne and the level of the Man of Atzilus that is upon the Throne;

והיינו בכח הבירורים מעולם התהו כו' דוגמת שנת"ל בענין והחיות נושאות כו' והנה מבואר במ"א ע"פ רני ושמחי בת שבחי' בת

and this is by the power of the refinements from the World of Tohu, etc., like what was explained above regarding "And the chayos carry," etc. Now, it is explained elsewhere on the verse "Sing and rejoice, O daughter" that the level of "daughter,"

שהיא בחי' מל' דאצי' היורדת בבריאיה תעלה ביתר שאת ולהיות אשת חיל עטרת בעלה כי יהיה גדול כח המתברר שהוא משם ס"ג כו'

which is the level of Malchus of Atzilus that descends into Beriah, will rise with surpassing eminence and become "a woman of valor, the crown of her husband," for great will be the power of what is refined, which is from the Name Sag (63), etc.

והיינו שתעלה אפילו למעלה מבחי' אימא וכמ"ש במ"א ע"פ הזהר פ' שלח דקע"א ע"פ והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים

That is, she will rise even above the level of Imma, as is written elsewhere on the Zohar, Parshas Shelach, folio 171, on the verse "And it shall come to pass on that day that living waters shall go out from Jerusalem,"

שהיא בחי' מל' חצים אל הים הקדמוני שהיא בינה כו' והטעם מצד הבירורים דניצוצים דכח"ב דתהו שהמל' מבררת כבי"ע כו'.

which is the level of Malchus, "half of them toward the eastern sea," which is Binah, etc. The reason is the refinements of the sparks of Keser, Chochmah and Binah of Tohu, which Malchus refines in Beriah, Yetzirah and Asiyah, etc.

5 ועוד כי נעוץ סופן כו' וסוף מעשה כו' ולכן המלי' היא בחי' כתר כו' בע"ס דאוי"ח וכמבואר במ"א ע"פ הראיני את מראיך כו'

Furthermore, for “their end is wedged,” etc., and “last in deed,” etc. Therefore Malchus is the level of Keser (the Crown), etc., in the Ten Sefiros of returning light (or chozer), as is explained elsewhere on the verse “Let me see your countenance,” etc.

ולכן מה"ט יש יתרון ג"כ לנשמות הנולדים ממלי' דאצילות היינו מזיווג זו"נ על נשמות שמבחי' אימא הנקי' נוני ימא שהם הנשמות היוצאים מיחוד או"א

Therefore, for this reason, the souls born from Malchus of Atzilus, that is, from the union of Z'eir Anpin and Nukva, also have an advantage over the souls from the level of Imma, which are called “the fish of the sea,” the souls that come forth from the union of Abba and Imma.

ועוד זאת גם מצד ז"א דאצילות (ואפילו בנשמות דאצילות ממש שמבחינת זו"נ שייך יתרון זה כמובן) עפמ"ש באדר"ז דרצ"ב או"א מהאי מוחא נפקי כו'

Moreover, [this is so] also on account of Z'eir Anpin of Atzilus (and even with souls of Atzilus proper, from the level of Z'eir Anpin and Nukva, this advantage applies, as is understood), according to what is written in the Idra Zuta, folio 292: “Abba and Imma come forth from this brain,” etc.;

ז"א בעתיקא קדישא תלייא ואחיד שהז"א שהוא מדות דאצ"י הוא בשרשו למעלה משרש או"א אלא שנמשך למטה.

“Z'eir Anpin hangs on and is held fast in Atika Kadisha (the Holy Ancient One).” That is, Z'eir Anpin, which is the emotive attributes of Atzilus, is in its root higher than the root of Abba and Imma, except that it is drawn down below.

וכמו עד"מ המדות באדם אף שנולדו ונתגלו מן השכל כו' מ"מ עיקר המדות בשרשן נלקחו מלמעלה מן השכל.

It is as, by way of analogy, with the emotive attributes (middos) in a person: although they were born and revealed from the intellect, etc., nevertheless the essence of the attributes, in their root, was taken from above the intellect.

6 ולכן יש במדות התגברות יותר ממה שה"י בשכל המולידן. וכמשנ"ת בביאור ע"פ שימני כחותם בענין הרצועות שבתפילין כו'

Therefore there is a greater intensity in the emotive attributes than there was in the intellect that gives birth to them. And as was explained in the explanation of "Set me as a seal," regarding the straps of the tefillin, etc.

ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי וע"פ התוספתא שבזהר בפ' בשלח ד"נ ע"א גבי תלת רוחין דכלילן בתלת כו'.

And see what is written in the explanation of "These are the journeys," and on the Tosefta in the Zohar, Parshas Beshalach, folio 50, side a, regarding "three spirits that are included in three," etc.

7 ולכן ארז"ל האבות הן הן המרכבה והאבות הן חג"ת דאצילות הם בחי' מרכבה להעלות את האדם הוא בחי' חכמה דאצי' ע"ד הנ"ל במרכבתא דבריאה לגבי אצילות כו' וכמבואר ענין זה באריכות בד"ה

This is why our Sages, of blessed memory, said, "The Patriarchs are themselves the Chariot." The Patriarchs, who are Chesed, Gevurah and Tiferes of Atzilus, are the level of a Chariot to raise up "the Man," which is the level of Chochmah of Atzilus, in the way mentioned above regarding the Chariot of Beriah in relation to Atzilus, etc. This matter is explained at length in the discourse beginning

להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה בפ' יתרו ועמ"ש במ"א ע"פ הזהר פ' חיי שרה דקכ"ג ע"א בענין מאה שנה כו' ג"כ ענין יתרון שיש לז"א על או"א כו' ע"ש.

"To understand the explanation of 'The Patriarchs are themselves the Chariot,'" in Parshas Yisro. And see what is written elsewhere on the Zohar, Parshas Chayei Sarah, folio 123, side a, on the subject of "a hundred years," etc.: [it is] also the matter of the advantage that Z'eir Anpin has over Abba and Imma, etc. See there.

8 ולכן גם מה"ט הנשמות שמבחי' שור הבר מעלים את לוי'תן הנשמות דאו"א ע"ד שחג"ת דאצי' מעלים החכמה באור א"ס שלמעלה מהחכמה כו'

Therefore, for this reason too, the souls from the level of the wild ox raise up the Leviathan, the souls of Abba and Imma, just as Chesed, Gevurah and Tiferes of Atzilus raise Chochmah into the Infinite Light (Or Ein Sof) that is above Chochmah, etc.

והמדות דאצי' לגבי החכמה נמשל עד"מ כמו הבהמה יש לה גבורה יותר מהאדם משום שבשרשה נלקחה ממקום עליון כו'. כי בהמה היינו בחי' מדות ואדם בחי' חכמה כו'.

The emotive attributes of Atzilus in relation to Chochmah are compared, by way of analogy, to the beast, which has more might than man because in its root it was taken from a higher place, etc. For "beast" is the level of the emotive attributes, and "man" is the level of Chochmah, etc.

9 ועיין במק"מ בפ"י הזהר פ' שמיני דל"ח ע"ב ע"פ ושור ואיל כו' דפי' שור ביסוד ז"א כמ"ש ביוסף בכור שורו הדר לו.

And see the Mikdash Melech, in its commentary on the Zohar, Parshas Shemini, folio 38, side b, on "And an ox and a ram," etc., which explains "ox" as Yesod of Z'eir Anpin, as is written of Joseph, "His firstborn ox, majesty is his."

וכ"ש דשייך כ"ז מצד שרש הנשמות שמהנוק' מל' שמבררת מבי"ע מעולם התהו כו' ועיין מ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה.

All the more so does all this apply on account of the root of the souls that are from the Nukva, Malchus, which refines from Beriah, Yetzirah and Asiyah [what is] from the World of Tohu, etc. And see what is written in the explanation of "I am black, yet beautiful,"

שבחי' זו של המל' שיורדת לבי"ע עי"ז דוקא נעשה העלייה הגבה מאד נעלה וכ"ז שייך כאן לבחי' הנשמות שנק' שור הבר. וכמובן.

that this level of Malchus, which descends into Beriah, Yetzirah and Asiyah: precisely through this, an exceedingly lofty ascent comes about. And all this applies here to the level of the souls that are called "the wild ox," as is understood.

10 וזהו ענין שארז"ל בהמות נותץ ללויטן בקרניו כי הנה איתא בגמ' רגלי החיות כנגד כולן כו' עד הבחי' היותר גבוה הוא קרני החיות כנגד כולן.

This is the meaning of what our Sages, of blessed memory, said: "Behemos gores the Leviathan with its horns." For it is stated in the Gemara: "The feet of the chayos are equal to all of them," etc., up to the highest level, which is "the horns of the chayos are equal to all of them."

כי רגלי החיות הוא בחי' נה"י וקרני החיות הן בבחי' כתר שהן צומחי' מהגלגולת כו'.

For the feet of the chayos are the level of Netzach, Hod and Yesod, and the horns of the chayos are at the level of Keser, for they grow out of the skull, etc.

11 וזהו ענין הנ"ל שהמלי שנקי בהמה רבה היא בחי' כתר ממטה למעלה ועי"ז יגביהו את לויטן שמבחי' חו"ב באור הכתר שלמעלה מהחכמה כו'.

This is the matter mentioned above: Malchus, which is called "the great beast," is the level of Keser from below to above, and through this they will lift up the Leviathan, which is from the level of Chochmah and Binah, into the light of Keser, which is above Chochmah, etc.

והיינו כענין מ"ש במ"א בפ"י רמה קרני כו' דוד שנמשח בקרן כו' בד"ה הנה להבין שרש ענין מתן תורה בפ' יתרו ועיין מזה בספרא דצניעותא ספ"ה בזהר ס"פ תרומה דקע"ט סע"א.

This is like what is written elsewhere in the explanation of "My horn is exalted," etc., [and] David, who was anointed with a horn, etc., in the discourse beginning "Now, to understand the root of the matter of the Giving of the Torah," in Parshas Yisro. And see on this the Sifra DiTzniusa, end of chapter 5, in the Zohar, end of Parshas Terumah, folio 179, end of side a.

12 וזהו פזר נתן לאביונים כו' קרנו תרום בכבוד שע"י קיום המצות מעשיות יהיה בחי' תרום

This is [the meaning of] "He has scattered, he has given to the needy," etc., "his horn shall be exalted with honor": through the fulfillment of the practical mitzvos there will come about the level of "exalted"

קרנו וכמ"ש בזהר בפ' בהעלותך דקנ"ג סע"ב קנ"ד א' וע' בזהר בפ' וירא דצ"ו א' ובפ' צו ל"ד א' מענין בקרן בן שמן כו'.

"shall his horn be," as is written in the Zohar, Parshas Beha'aloscha, folio 153, end of side b, [and folio] 154, side a. And see the Zohar, Parshas Vayeira, folio 96, side a, and Parshas Tzav, [folio] 34, side a, on the subject of "on a horn, son of oil," etc.

13 וזהו בכור שורו כו' וקרני ראם קרניו וכמ"ש ותרם כראם קרני בלתי בשמן רענן וע' בזהר ס"פ במדבר דק"ך ע"א בענין ובא לו לקרן כו'.

This is [the meaning of] "His firstborn ox," etc., "and his horns are the horns of a re'em," as it is written, "But You have exalted my horn like a re'em's; I am anointed with fresh oil." And see the Zohar, end of Parshas Bamidbar, folio 120, side a, on the subject of "and he comes to the horn," etc.

ועוד יובן ענין העלאה זו דשור הבר יעלה ג"כ את הלוייתן אע"ג שדרך כלל נוני ימא הם נשמות היותר עליונים מבחי' נשמות הנקי' ע"ש ארץ בהמת הארץ דכה"ג הוא ג"כ בענין ים ויבשה עצמן.

Furthermore, this ascent, in which the wild ox will also raise up the Leviathan, will be understood — even though, as a general rule, the fish of the sea are loftier souls than the level of the souls called, after the earth, “the beasts of the earth” — for the same is true of sea and dry land themselves.

דים הוא עלמא דאתכסיא שלמעלה מבחי' יבשה שהוא עלמא דאתגלייא אך כ"ז היא מצד סדר ההשתלשלות אבל ע"י גילוי הארה רבה ועצומה מלמעלה מסדר ההשתלשלות ע"י הפך ים ליבשה

The sea is the hidden world, which is above the level of dry land, the revealed world. But all this is from the standpoint of the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus); through the revelation of a great and immense illumination from above the order of hishtalshelus, however, through this “He turned the sea into dry land,”

כי שם ים ויבשה שוין ואדרבה שם במחשבה הקדומה ארץ קדמה וכמש"ל סד"ה ששת ימים תאכל מצות כו' ועד"ז ג"כ בענין הנשמות הנמשכים מב' הבחי' דים ויבשה

for there, sea and dry land are equal; on the contrary, there, in the primordial thought, “the earth came first,” as was written above at the end of the discourse beginning “Six days you shall eat mat-zos,” etc. And it is likewise with the souls that are drawn from the two levels of sea and dry land.

ולכן מצד סדר ההשתלשלות שמלמעלה למטה יעלה הלוייתן את שור הבר ומצד בחי' שמלמטה למעלה שבמחשבה ארץ קדמה כו'

Therefore, from the standpoint of the order of hishtalshelus, which is from above to below, the Leviathan will raise up the wild ox; and from the standpoint of the level that is from below to above, in which, in [G-d's] thought, “the earth came first,” etc.,

יעלה שור הבר ללוייתן כו' ועמ"ש ג"כ בד"ה והיה מספר בני ישראל שלעתיד יהיה ארץ למעלה מבחי' מים

the wild ox will raise up the Leviathan, etc. See also what is written in the discourse beginning “And the number of the children of Israel shall be,” that in the Future “earth” will be above the level of “water.”

וזהו לרוקע הארץ על המים כ"ה (ועמ"ש קרוב לזה בד"ה קול דודי בענין האבות ואמהות שנק' הרים וגבעות כ"ה):

This is [the meaning of] "To Him who spread out the earth over the waters," etc. (And see what is written close to this in the discourse beginning "The voice of my beloved," on the subject of the Patriarchs and Matriarchs, who are called "mountains" and "hills," etc.)

14 ועי"ל בענין לויטן ושור הבר דהנה מבואר במ"א ע"פ ששים המה מלכות כ"ה אחת היא יונתי כ"ה

One may further explain the matter of the Leviathan and the wild ox: for it is explained elsewhere on the verses "There are sixty queens," etc., "One is my dove," etc.,

דמזה משמע שהנשמות גבוהים מהתורה שהרי ששים מלכות ארז"ל אלו ששים מסכתות כ"ה אחת היא יונתי זו כנס"י.

that from this it is implied that the souls are higher than the Torah. For on "sixty queens" our Sages, of blessed memory, said, "These are the sixty tractates," etc.; [and] "One is my dove": "This is the Congregation of Israel (Knesses Yisrael)."

ולפעמים משמע להפך כי הנשמות מתקשראן באורייתא ואורייתא בקב"ה (וכ"מ ברבות ר"פ ויקהל ע"פ מי ברא אלה ע"ש).

Yet sometimes the opposite is implied: that the souls are bound to the Torah, and the Torah to the Holy One, blessed be He (and so it is implied in [Midrash] Rabbah, at the beginning of Parshas Vayakhel, on the verse "Who created these?" See there).

אך הענין שזהו משארז"ל לא זו מחבבה עד שקראה בתי כ"ה לא זו מחבבה עד שקראה אמי.

But the explanation is that this is what our Sages, of blessed memory, said: "He did not cease to cherish her until he called her 'my daughter,'" etc.; "he did not cease to cherish her until he called her 'my mother.'"

כי בת היינו בחי' מקבל והיינו שהם בחי' מקבלים מהתורה אכן כשקראה אמי היינו אדרכה שהם בחי' משפיעים להתורה כ"ה (ועמ"ש מזה בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בת).

For "daughter" is the level of a recipient, meaning that they are at the level of recipients from the Torah. But when he called her "my mother," this means, on the contrary, that they are at the level of givers to the Torah, etc. (And see what is written on this in Torah Ohr, Parshas Mikeitz, in the discourse beginning "Sing and rejoice, O daughter.")

וזהו ענין ב' הבחינות דשור הבר ולויתן. כי השור שכחו חזק לעול והיינו עול מצות.

This is the matter of the two levels, the wild ox and the Leviathan. For the ox has great strength for the yoke, that is, the yoke of the mitzvos.

עול דוקא בבחי' עבד כמ"ש ולעבדו וכמ"ש מזה בד"ה ועתה יגדל נא כח אדני בענין פי' אדון עוזנו צור משגבנו כו' שע"י ביטול ועול זה נמשך בחי' מקיף ולבוש להנשמה להעלותה למעלה ולהיות בבחי' מהלכים.

A yoke specifically, in the manner of a servant, as it is written, "and to serve Him," and as is written on this in the discourse beginning "And now, let the power of Ado-nai be great," on the meaning of "Master, our strength, rock of our stronghold," etc.: through this self-nullification (bittul) and yoke, an encompassing [light] and a garment are drawn down to the soul, to raise it on high and [enable it] to be at the level of "walkers."

15 וע' ברכות וארא פ"ח ומהו לבושו של הקב"ה עוז כו' ה' עוז לעמו יתן כו' ע"ש ומשם שרש הלבושים הנמשכים ע"י המצות. להיות וכבוד ה' יאספך.

And see [Midrash] Rabbah, Vaeira, section 8: "And what is the garment of the Holy One, blessed be He? Strength," etc.; "G-d will give strength to His people," etc. See there. From there is the root of the garments that are drawn through the mitzvos, so that there will be "and the glory of G-d will gather you in."

ונמצא בבחי' זו הוא מקבל מהמצות דוקא שע"י דוקא יבא להיות בבחי' מהלכים בין העומדים כו'

It follows that at this level he is a recipient from the mitzvos specifically, for precisely through this he will come to be at the level of "walkers among those who stand," etc.,

ע"י הלבושים הנ"ל והלבושים אלו הם הנקראים ג"כ ארכין ואניות שבהם ועל ידם יוכנו לילך בים שהוא עלמא דאתכסיא (וכמשי"ל סד"ה ולא תשבית מלה).

through the garments mentioned above. These garments are also what are called "boats and ships": in them and through them they will be enabled to travel in the sea, which is the hidden world (as was written above at the end of the discourse beginning "And you shall not omit the salt").

אכן יש נשמות גבוהות מאד שיש בהם בחי' רעותא דלבא בחי' בכל מאדך בלי גבול ע"ד חסידים הראשונים (הנז' רפ"ה דברכות דל"ב ע"ב)

However, there are very lofty souls in whom there is the level of the desire of the heart (re'usa deliba), the level of "with all your might," without limit, in the manner of the early pious ones (mentioned at the beginning of chapter 5 of Berachos, folio 32, side b);

שבחי' זו זהו למעלה מהתורה כמרומו בגמרא שם ועל כיוצא בזה אמרו יש קונה עולמו בשעה אחת כו' this level is above the Torah, as is hinted in the Gemara there. And of something like this they said, "There is one who acquires his world in a single hour," etc.

כי בחי' רעותא דלבא זו זהו מבחי' כתר שהוא רצון שלמעלה מהשכל כו' והוא מקור התורה דמחכמה נפקת כו'.

For this level of the desire of the heart is from the level of Keser (the Crown), which is will (ratzon) that is above intellect, etc., and it is the source of the Torah, for "from Chochmah it came forth," etc.

16 וע"ז אמרו לא זו מחבבה עד שקראה אמי כו' וזהו ענין אחת היא יונתי כו' כמ"ש על פסוק זה.

Of this they said, "He did not cease to cherish her until he called her 'my mother,'" etc. And this is the matter of "One is my dove," etc., as is written on this verse.

וזהו ענין לויטן ששט בים ומקיפו כרגע היינו שהוא למעלה ממדרגת הארכין והאניות שהם הלבושים שממעשה המצות שבהם

This is the matter of the Leviathan, which swims in the sea and encircles it in a moment: that is, it is above the level of the boats and ships, which are the garments from the performance of the mitzvos, in which

ועל ידם יתעלו הנשמות בבחי' סוכ"ע ים החכמה כ"א אדרבה הוא מקיף את הים ומשפיע וממשיך בים החכמה מלמעלה מהחכמה כו'

and through which the souls will be elevated in the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), the sea of Chochmah. Rather, on the contrary, it encompasses the sea, and bestows and draws down into the sea of Chochmah from above Chochmah, etc.

כי לויטן לי חיבור ע"ד דוד היה מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה כמש"ל ועם היות כי באמת בחינה זו דלא זו מחבבה עד שקראה אמי

For "Leviathan" is an expression of joining, in the manner of David, who would join the Torah above to the Holy One, blessed be He, as was written above. And although in truth this level of "he did not cease to cherish her until he called her 'my mother,'"

שהוא בחי' לויטן גבוה מבחי' שור הבר שהוא בחי' לא זו מחבבה עד שקראה בתי.

which is the level of the Leviathan, is higher than the level of the wild ox, which is the level of "he did not cease to cherish her until he called her 'my daughter,'"

אעפ"כ לע"ל כתיב רני ושמחי בת כו' ושכנתי בתוכך דוקא. כמ"ש במ"א שזהו ע"ד הנה ישכיל עבדי ירום ונשא כו'

nevertheless, of the Time to Come it is written, "Sing and rejoice, O daughter," etc., "and I will dwell in your midst," specifically. As is written elsewhere, this is along the lines of "Behold, My servant shall prosper; he shall be exalted and lifted up," etc.:

בחי' עבד הנ"ל דלעכדו בבחי' כשור לעול יש בו מעלה ומדרגה יתירה כו' ונעוץ סופן בתחלתן כו':

the level of a servant mentioned above, of "to serve Him," in the manner of "like an ox to the yoke," has in it a surpassing quality and level, etc.; and "their end is wedged in their beginning," etc.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: [likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/](https://www.likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/)

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From [likuteitorah.com/likutei-torah/shemini/2/](https://www.likuteitorah.com/likutei-torah/shemini/2/)

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok